

звернути на соціокультурне становлення особистості дитини з проблемами психічного розвитку та його забезпечення за допомогою мистецтва, оскільки саме через художню діяльність, яка виступає як культурно-історичний, специфічний вид людської діяльності, дитина може самореалізуватися як суб'єкт культури. Така інноваційна модель супроводу особистості дитини може забезпечити не лише її соціокультурне становлення, а й надати (у взаємодії фахівців та батьків) психологічну допомогу з метою компенсації та подолання складнощів соціально-адаптивних і емоційно-особистісних процесів, які ускладнюють соціалізацію дитини на різних стадіях онтогенезу.

Таким чином, арт-терапевтичні технології в освіті – це системна інновація, яка характеризується комплексом теоретичних і практичних ідей, багатогранністю взаємозв'язків з соціальними, психологічними й педагогічними явищами, а також здатністю до інтеграції та трансформації.

Список використаних джерел

1. Бояджиєва Н. Арт-терапія у соціально-педагогічній практиці і консультуванні / Н. Бояджиєва // Терапія мистецтвом: навч. посіб. з арт-терапії / [під наук. ред. В. Нікітіна, Н. Бояджиєвої, Л. Лебедевої, І. Вачкова]. – Софія: Університетське видавництво «Св. Климент Орхідські», 2012.
2. Деркач О. Феномен та історичні джерела розвитку арт-терапії / О. Деркач // Майстер клас : Теорія, практика, пошук. – №1. – 2010 р. – С. 8 – 9.
3. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : [монографія] / А. Колупаєва. – Київ : «Самміт-Книга», 2009. – 272 с.

УДК 373.3.09(043.2)

ПОПОВИЧ О.-М. В.

БРИЖАК Н.Ю.

Мукачівський державний університет, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ УРОКУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У процесі модернізації змісту початкової шкільної освіти відповідно до зазначених завдань у Державному стандарті початкової освіти (2018 р.), оновлених навчальних програм для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти виникає необхідність створювати умови, які дозволяють формувати всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Ефективній реалізації інтегрованого підходу в навчанні молодших школярів сприяють: зміни підходів до підготовки і проведення уроку як основної форми організації навчальної діяльності в умовах класно-урочної системи навчання (певне структурування, встановлення міжпредметних зв'язків, конструювання на засадах міжпредметної інтеграції); розширення діапазону організаційних форм, методів навчання, способів навчальної взаємодії, що мають на меті практичну спрямованість навчання і базуються на взаємозв'язках урочної та позаурочної діяльності.

Проблема удосконалення освітнього процесу завжди була актуальною. Виникає потреба в оновленні навчально-виховного процесу початкової школи.

Процеси реформування сучасної системи освіти висувають нові вимоги до організації та проведення уроку в початковій школі.

Дослідженню проблеми уроку присвячено багато робіт учених, які вивчали різні аспекти проблеми. Так, дидактичні й методичні аспекти уроку розроблялися Ю. Бабанським, М. Даниловим, Б. Єсіповим, Ч. Куписевичем, І. Лернером, М. Махмутовим, І. Огородниковим, В. Оконею, В. Онищуком, М. Скаткіним та ін.

До проблеми класифікації уроків зверталися відомі вчені в галузі початкової освіти Т. Байбара, М. Богданович, М. Вашуленко, О. Вашуленко, М. Захарійчук, В. Науменко, О. Савченко, Г. Товканець, О. Фізеші, М. Фіцула та ін.

Відтак, О. Савченко пропонує типи уроків за дидактичною (навчальною) метою. Г. Товканець розглядає дидактичні основи навчання. О. Фізеші розкриває форми організації навчання і урок як основну форму навчання. М. Фіцула рекомендує орієнтовну структуру уроку.

Реалізація компетентнісного підходу в навчанні молодших школярів передбачає не лише оновлення змісту початкової освіти, добір ефективних методів, прийомів, засобів навчання, а й пошук раціональних форм організації навчальної діяльності. Однак серед усього розмаїття форм організації навчання основне місце займає урок.

З'ясуємо зміст поняття «урок». За «Українським педагогічним словником» С. Гончаренка «урок – це основна форма навчально-виховної роботи в школі. Проводиться з постійним складом учнів, у межах точно встановленого часу, за сталим розкладом й чітко визначеним змістом навчання» [3, с. 340]. О. Савченко вважає, що урок – це середовище суб'єкт- суб'єктної та полісуб'єктної взаємодії, в основі якої – співпраця, співтворчість учителя з учнями, набуття ними не лише пізнавального, а й соціального досвіду. А це передбачає зміни у визначенні цілей уроку, у його структурі, в організації навчальної взаємодії учнів на уроці, доборі методів, прийомів, засобів навчання [11].

Аналіз педагогічної літератури з цієї проблеми свідчить, що поняття «урок» ученими трактується по-різному.

Урок характеризується низкою рис (єдність навчальної і виховної функцій; стимулювання пізнавальної активності учнів; розвиток пізнавальної самостійності), які не залежать ні від особливостей учителя й класу, ні від навчально-матеріальної бази.

Урок є органічним цілим, з єдиною навчально-виховною метою, якій підпорядковано всі елементи уроку; кожна частина уроку й урок загалом повинні бути побудовані з урахуванням закономірностей і принципів засвоєння, що визначають організацію процесу навчання.

Урок має дидактико-виховні і розвивально-творчі можливості, чітко висвітлені у триєдиній меті уроку – навчальній, розвивальній і виховній. Цілком слушно з цього питання висловився В. Бондар про те, що урок навчає і виховує «всією своєю сутністю: змістом матеріалу, що виучується, методами роботи, стосунками, які виникають між самими учнями, між учнями й учителями тощо. Урок є продуктом спільної творчої діяльності всіх дійових осіб педагогічного дійства» [2, с.101].

У цих визначеннях представлено всі компоненти навчально-виховного процесу: мета, зміст, засоби, методи, організація і керівництво, усі дидактичні елементи. Сутність і призначення уроку в процесі навчання як цілісної системи передбачає, таким чином, колективно-індивідуальну взаємодію суб'єктів навчального процесу – учителя й учнів.

Для сучасного етапу модернізації і розвитку освіти характерним є перехід від об'єкт-суб'єктивної парадигми освіти до суб'єкт-суб'єктивної. Таке розуміння навчальної взаємодії (викладання-учіння) передбачає, що діяльність учителя й учнів будується на гуманістичних, особистісно орієнтованих засадах, виховання і навчання кожної дитини здійснюється на основі розвитку її природних здібностей; забезпечує розвиток кожної дитячої особистості, формування ключових і предметних компетентностей.

Отже, проведений теоретичний аналіз дозволив виявити особливості сучасних уроків і узагальнити зміни в класно-урочній системі початкової школи.

Список використаних джерел

1. Бондар В. Дидактика / В. Бондар. – Київ: Либідь, 2005. – 264 с.
2. Гончаренко С. Український педагогічний енциклопедичний словник. / С. Гончаренко. – Вид. 2-е, доп. і випр. – Рівне: Волинські обереги, 2011. – 552 с.
3. Савченко О. Я. Сучасний урок: суб'єктність навчання і варіативність структури / О. Я. Савченко // Початкова школа. – 2011. – № 9. – С. 11–15.

УДК 373.3.016:003-028.31(043.2)

ПОПОВИЧ Н. Ф.,
МИКУЛАНІНЕЦЬ А.-М. О.
Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ВИРАЗНОГО ЧИТАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Одним із найважливіших показників культури усного мовлення дітей молодшого шкільного віку є виразність.

До виразного читання учнів готують починаючи з добукварного періоду, зокрема діти разом з учителем вивчають вірші. Знання й навички виразного читання поглиблюються в букварному періоді. Це стосується читання дітьми словами, складами, правильного наголошування слів, інтонування речень, вмінь відтворювати питання, змінювати інтонацію, робити паузи тощо.

Значна увага виразному читанню приділяється в післябукварному періоді, коли діти вчаться читати фразами і між фразами робиться пауза, розуміють зміст і значення слів. Під час роботи з читанками слід удосконалювати виразне читання учнів, звертаючи їхню увагу на емоційне відтворення тексту.

Чимало дослідників значну увагу приділяє виразному читанню [1; 2; 3; 4].

Організувати підготовку до виразного читання певного твору можна у такій послідовності:

1. Сприйняття тексту. Відчуття естетичного задоволення від прочитаного через яву і почуття.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>